

ת"פ 15351/03/23 - מדינת ישראל-פמ"ד נגד אילנה סויסה בעצמה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 15351-03-23 מדינת ישראל נ' סויסה(עציר)

לפני כבוד השופט יובל ליבדרו
בעניין: המאשימה:
נגד
הנאשמת:
מדינת ישראל-פמ"ד ע"י ב"כ עו"ד הילה דרימר
אילנה סויסה בעצמה ע"י ב"כ עו"ד קובי בן שטייה

גזר דין

מבוא

1. הנאשמת הורשעה על-פי הודאתה במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") בריבוי עבירות של התעללות בקטין ובריבוי עבירות של תקיפת קטין על-ידי אחראי, עבירות לפי סעיפים 368ג סיפא ו-379 + 382(ד) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. לאחר שהתקבל תסקיר שירות המבחן בעניינה של הנאשמת, הצדדים הגיעו להסדר טיעון סגור לעונש ובהתאם לו עתרו במשותף לעונשים של 7 שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי. ביחס לפיצוי, הגבילה המאשימה את טיעוניה לפיצוי בסך של 5,000 ₪ ביחס לכל פעוט ובמצטבר לפיצויים בסכום כולל של 90,000 ₪ בעוד שההגנה טענה באופן חופשי ביחס לרכיב זה.

כתב האישום

3. מעובדות כתב האישום עולה כי הנאשמת עבדה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום ובמשך כ-17 שנים כגננת במעון ויצו בשדרות, שהוא גן מפוקח על-ידי משרד החינוך ומותקנות בו מצלמות המתעדות את המתרחש בגן, וכ-12 שנים עד למעצרה עבדה כמובילת כיתה בכיתת התינוקייה שהינו גן הכולל כיתות של תינוקייה וכן כיתות של ילדים גדולים יותר.

במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היו בכיתתה של הנאשמת 18 פעוטות ותינוקות בגילאים שבין 6-18 חודשים לערך - מ' פ', ילידת 2021; א' ד', ילידת 2021; ד' א', ילידת 2021; מ' ו', ילידת 2021; י' ש', ילידת 2021; ת' ד', ילידת 2021; י' ב', ילידת 2021; ת' ב' ז', ילידת 2021; ה' א', ילידת 2021; א' ב', ילידת 2021; א' ר' ב', ילידת 2021; ד' מ', ילידת 2021; ש' י', ילידת 2022; מ' ס', ילידת 2022; ה' ב', ילידת 2022; ה' א' ש', ילידת 2022; א' ד', ילידת 2022 ו-א' ל' ב', ילידת

2022 (להלן: "הפעוטות").

יחד עם הנאשמת עבדו בגן שתי מטפלות.

במשך תקופה שאינה ידועה בוודאות, אך בפרט בין המועדים 02.11.2022 עד ל-19.01.2023 כמעט מדי יום ביומו, בהיותה אחראית על הפעוטות שהינם קטינים וחסרי ישע, עשתה הנאשמת בכל הפעוטות מעשי התעללות גופנית ונפשית ותקפה אותם במאות מקרים שלא כדין.

בין היתר דרכה על ראשו של אחד הפעוטות משך זמן ממושך עד אשר הצליח להתחמק ממנה, צבטה את הפעוטות, הכתה אותם בידיה, דחפה לול על פעוט והפילה אותו לרצפה, חבטה בראשה של אחת הפעוטות באמצעות מקל של מגב, נתנה מכות אגרופ לראשם, בעטה בהם, הטיחה אותם מגובה בכוח אל תוך הלולים, הזיזה אותם בכוח בתוך הלולים, הרימה פעוטות משורש כף היד, משכה אותם, הפילה אותם לרצפה כשראשיהם הוטחו ברצפה, האכילה אותם בכוח, הרימה והזיזה אותם בכוח וגרמה להם לבכות, גררה אותם אחריה, הטיחה אותם ברצפה, זרקה משחקים לעברם שפגעו בגופם, הכתה פעוט בראשו באמצעות קופסה ריקה של "שוקולית", הושיבה פעוטות בכוח על כיסא ודחפה את הכיסא עם הפעוט בחוזקה לשולחן.

במהלך התקופה שתוארה לעיל, הנאשמת נהגה כלפי הפעוטות בקשיחות, צעקה עליהם ונזפה בהם. במקרים רבים הגיבה הנאשמת באגרסיביות, אחזה, דחפה ומשכה בכוח ובכעס את הפעוטות והכתה אותם עד אשר פרצו בבכי. בנוסף, במספר רב של אירועים הנאשמת הותירה את הפעוטות יושבים בכיסאות האכלה לפרקי זמן ממושכים, אחזה בהם בכוח, הזיזה אותם ממקומם גם כשישנו, ובכוחניות. במשך תקופה אשר אינה ידועה בוודאות, עת ישנו הפעוטות על גבי מזרנים שהונחו על הרצפה, נהגה הנאשמת כלפי הפעוטות באלימות ובאכזריות אשר לא שכבו בשקט במקומם, זזו או קמו מהמזרן, וכאשר דחפה אותם, משכה אותם בכוח, הרימה אותם בידיה באוויר ואז הטיחה אותם בכוח אל המזרן כשהיא משליכה אותם אל המזרן. הנאשמת אף השאירה פעוטות ללא השגחה בחדר ההחתלה לאחר שסגרה עליהם את דלת החדר.

לכתב האישום צורפו 18 נספחים, ביחס לכל פעוט, שבהם פורטו מקרים רבים עם תיעוד של תאריך ושעת מעשה ההתעללות או התקיפה ותיאורם, ולנוכח ההיקף העצום המקרים (מאות מקרים) מצאתי להסתפק בתיאור הנ"ל של התקיפות וההתעללות כמובא בכתב האישום.

4. במסגרת דיון הטיעונים לעונש הוגשו מסמכים רפואיים של אחד הפעוטות ושל אחד מאבי הפעוטות. כן נשמעו עדויות לעונש של שתי אימהות ושני אבות של פעוטות. מטעמי צנעת הפרט לא אתיחס באופן מפורט לעדויות אלה. אסתפק בכך שאציי שמדובר בעדויות קשות של הורים שקיבלו בכאב ובקושי רב את התקיפות וההתעללויות שעברו ילדיהם, את השבר שחוו עם חשיפת הפרשה, את ההשלכות והתוצאות של תקיפות והתעללויות אלו על הפעוטות ועליהם עצמם, את הפגיעה באמון שחוו ואת תחושת האשם העצמי (על כך שרשמו את ילדיהם לגן של הנאשמת או על כך שלא זיהו או גילו את החוויות הנוראיות שהם עוברים בגן) שאותה הם נושאים עד היום.

ההגנה מצידה צרפה מסמך רפואי של בעלה של הנאשמת ואף העידה את בתה של הנאשמת.

בת הנאשמת מסרה שהיא מכירה בכאב המשפחות אך ביקשה לספר על אמה אשר הייתה הגורם המרכזי בבית מבחינה תפקודית וכלכלית, לאחר שאביה הפך לנכה. כן התייחסה למשבר שהמשפחה חוותה לאחר מעצרה של הנאשמת, והוסיפה כי המשפחה היא שתישא בתשלום הפיצויים.

טיעוני הצדדים

5. המאשימה עתרה לכבד את ההסדר. המאשימה טענה כי בעונש המוצע יש איזון בין חומרת המעשים של הנאשמת, היקפם ומשך ביצועם לבין לקיחת האחריות של הנאשמת, אשר הייתה מלאה והתייחסה לכלל הפעוטות, ואשר היה בה כדי להקל במידת מה מעינוי הדין של הורי הפעוטות ולחסוך בזמן שיפוטי.

ב"כ המאשימה טענה עוד כי כתב האישום, גם לא זה המקורי, לא מגלם, עבירות של אלימות שגרמו לחבלה. עוד ציינה, כי עונש המאסר המוסכם מתכתב עם הענישה הנוהגת בנסיבות דומות.

ביחס לרכיב הפיצוי טענה המאשימה כי הפיצוי הכולל בסך של 90,000 ₪ יחולק בין כלל הפעוטות באופן אשר יוביל לפיצוי הולם לכל פעוט. זאת, אף שלא כלל משפחות הפעוטות היו שבעות רצון מעמדתה זו.

כן טענה, כי עת הגבילה עצמה לסכום פיצוי זה, שהוא מינימאלי, לקחה המאשימה בחשבון גם את נסיבותיה האישיות והמשפחתיות של הנאשמת לרבות את העובדה שביתה ניזוק במהלך המלחמה.

6. ב"כ הנאשמת ביקש אף הוא לכבד את ההסדר. ב"כ הנאשמת טען כי ההסדר הושג לאחר משא ומתן ממושך, משא ומתן אשר הוביל, בעקבות קשיים ראייתיים לתיקונו של כתב האישום. ב"כ הנאשמת הדגיש את ההחלטה של הנאשמת לקחת אחריות על מעשיה, הבהיר כי הרקע למעשיה קשור בתקופה הקשה שעברה הנאשמת בעת ביצוע העבירות בשל מצבו הרפואי של בעלה ובשל עומס שחווה בעבודה והוסיף כי במשך שנים ארוכות הנאשמת עבדה כגננת ששמה הלך לפנייה.

באשר לרכיב הפיצויים טען כי אין מקום בעניינו של כל פעוט לפיצוי של 5,000 ₪ כפי שעתרה המאשימה. כן טען כי לנאשמת יהיה קושי לשאת בתשלום פיצוי גבוה לנוכח תקופת המאסר הממושכת שתוטל עליה, לנוכח כך שלא קיבלה פיצוי ממקום העבודה ולנוכח העדר יכולת כלכלית שלה ושל המשפחה, גם בשל המלחמה שפרצה אשר בין היתר גרמה למשפחת הנאשמת לעזוב את מקום מגוריה.

7. הנאשמת עצמה ביקשה במהלך הדיון סליחה, הביעה חרטה ולקחה אחריות על מעשיה. הנאשמת הוסיפה שהיא מתביישת במעשיה, כי היא סובלת ואף איחלה, תוך שהיא בוכה, בריאות לכולם.

דין והכרעה

8. מעשיה של הנאשמת קשים הם. חמורים הם. מדאיגים הם. במעשיה יצרה הנאשמת מספר מעגלי פגיעה.

במעגל הראשון נמצאים הפעוטות. כפי שפורט לעיל, וכפי שפורט בהרחבה בנספחים שצורפו לכתב האישום, הנאשמת תקפה בברוטאליות את הפעוטות שהיו כאמור בני 6-18 חודשים והתעללה בהם. די במקרה אחד כדי לחוש את הפגיעה, את תוצאת התקיפה או ההתעללות, לא כל שכן כאשר מדובר בריבוי מקרים על-פני תקופה ממושכת. אף אם לא נגרמה למי מהפעוטות חבלה כתוצאה ממעשיה של הנאשמת כפי שצוין על-ידי ב"כ המאשימה, על כורחם, יישאו הם עמם קפסולה רעילה פרי ידיה של הנאשמת, ומי ידע למשך כמה זמן ומה תהיינה ההשלכות הנפשיות והרגשיות לחוויות הנוראיות שעברו בתינוקייה.

במעגל השני של הנפגעים נמצאות משפחות הפעוטות. כפי שצוין, חלק מהורי הפעוטות העידו לעונש וסיפרו בהרחבה על הפגיעה שנגרמה להם. למותר לציין, כי נקודת המוצא של בית המשפט היא שכלל משפחות הפעוטות נפגעו כתוצאה ממעשיה של הנאשמת ולא רק אלו שמצאו כוחות להעיד על כך בבית המשפט. הפגיעה של המשפחות ושל ההורים בפרט היא לא רק "עקיפה" בשל הפגיעה שנגרמה לילדיהם אלא גם ישירה במישור הנפשי והרגשי לנוכח התחושות הקשות שאותן הם נושאים עד היום, למן הרגע שבו נחשפו לתקיפות ולהתעללויות בתינוקייה אליה הביאו את יקיריהם מדי בוקר. ברי כי יכול ויהיו לפגיעות בפעוטות גם השלכות נוספות משך השנים כאלו הקשורות למשל לטיפולים שבהם יהיה צורך, מה ששלעצמו יוביל לפגיעות נוספות בהורים.

במעגל השלישי של הנפגעים נמצא הציבור הרחב.

אין לך הורה אשר לא יזדהה עם תחושות הורי הפעוטות שנקראו על-ידי המשטרה לזהות את ילדיהם במצלמות התינוקייה כדי לבחון האם גם בנם או בתם הותקפו או חוו התעללות על-ידי הגננת.

תחושות של פחד, תדהמה, כעס, עלבון, הפרת אמון ואשם עצמי.

אין לך הורה אשר לא שואל את עצמו, עת נחשפת פרשה חדשה של התעללות בגן ילדים, האם זה גם קורה בגן הילדים של בני? למה בתי בוכה כשאני משאירה אותה בגן בבוקרו של יום? האם אני לא רואה משהו? וכיוצ"ב שאלות שמטרידות את שלוות הנפש.

במעגל הרביעי של הנפגעים נמצא ציבור הגננות. למרבה המזל, גם היום, רובן המוחלט של הגננות מהוות דמויות חינוכיות, אוהבות, חמות ומכילות עבור הפעוטות והילדים הקטנים, אך גם עבור בני משפחותיהם. הגננות דואגות מדי יום למילוי הצרכים הבסיסיים של הפעוטות אך גם לפיתוח עולמם וחינוכם, ועבודתן קשה היא עד מאוד ונעשית מתוך תחושת שליחות וייעוד.

במעשיה הכתימה אפוא הנאשמת את כלל ציבור הגננות. יחסי האמון הנדרשים למתן ילד רך בשנים, לא כל שכן פעוט בן מספר חודשים, על-ידי הורה למשמורת של גננת, ולו למשך מספר שעות, התערערו בשל מעשיה של הנאשמת.

9. הצדדים עתרו במסגרת ההסדר להטיל על הנאשמת עונש של 7 שנות מאסר לצד מאסר על תנאי ופיצויים.

על רקע מעגלי הפגיעה שצוינו, ולנוכח היקף העבירות העצום שעברה הנאשמת, כלפי מספר רב של פעוטות, משך תקופה לא קצרה, ראוי להטיל עליה עונש קשה ומכאיב, של מאסר לתקופה ממושכת, עונש אשר ראוי שירתיע את

הנאשמת אך גם אנשי חינוך אחרים, ובפרט גננות, מלבצע מעשים דומים.

הצורך במתן ביטוי לשיקול ההרתעה בגזר הדין, מקורו בחוסר היכולת של הפעוטות להגן על עצמם מחד, ולהתלונן על שאירע להם מאידך. יש לקוות שעונשים מכבידים יעבירו את המסר הנדרש לאותן גננות ואנשי "חינוך" אשר שוקלים לנהוג באלימות כלפי פעוטות או ילדים קטנים, אנשי "חינוך" אשר כאמור מהווים את המיעוט שבמיעוט מהעוסקים במלאכה חשובה זו.

כאן אציין כי יש לדחות מכל וכל את טענת הנאשמת כי בשל תקופת עומס שחשה לנוכח נסיבותיה המשפחתיות או לנוכח עומס בעבודה בעת ביצוע העבירות היא שהובילה אותה לביצוע העבירות. אין כל סיבה שתצדיק אלימות, בריונות והתעללות כלפי פעוטות חלשים אשר לא יכולים להגן על עצמם. גננת שנמצאת בעומס כזה או אחר צריכה לעזוב את עבודתה או לקבל עזרה ולא לפרוק את קשייה על פעוטות בצורה בלתי מתקבלת על הדעת.

10. לנוכח כל האמור, העונש לו עתרו ב"כ הצדדים במסגרת ההסדר נמצא אפוא על הצד המקל. עם זאת, בשים לב ללקיחת האחריות על-ידי הנאשמת; בשים לב לכך שהנאשמת נעדרת עבר פלילי; בשים לב לנסיבותיה האישיות - משפחתיות המורכבות, לרבות לגילה המתקדם; בשים לב להמלצת שירות המבחן ובשים לב להלכות הנהגות לעניין כיבוד הסדרי טיעון, לא מצאתי שזה הוא המקרה החריג שבו ידחה בית המשפט את הסדר הטיעון שהוצג לפניו.

11. באשר לרכיב הפיצויים סבורני כי יש לבכר את עמדת המאשימה. עמדת המאשימה לפיה יש מקום להטיל פיצוי שווה לכלל משפחות הפעוטות בעלת היגיון מסוים, אף אם ניתן לומר שלא כל פעוט ופעוט נפגע במידה שווה ממעשיה של הנאשמת. הפיצוי הפלילי לא אמור לשקף את מלוא הנזק והפגיעה שנגרמו, והוא בבחינת מענה ראשוני ומהיר בלבד (בעניין זה ראו בין היתר ע"פ 7186/19 טובי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 8.1.2020], פסקה 13; ע"פ 8074/16 סוליימנוב נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 02.04.2020], פסקה 69).

באשר לגובה הפיצוי סבורני כי פיצוי בסך של 5,000 ₪ לכל פעוט ופעוט הוא בהחלט מתבקש ובוודאי שאין לומר שהוא גבוה. העובדה שבסופו של דבר מדובר בפיצוי כולל של 90,000 ₪ נובעת אך ורק מכך שהנאשמת תקפה והתעללה ב-18 פעוטות.

עוד אציין, כי יש לדחות את טענת ב"כ הנאשמת לפיה יש מקום להתחשב במצבה האישי - משפחתי - כלכלי. לשיקולים אלה, שיכול ויהיו ראויים לעונש של קנס, אין לתת ביטוי ביחס לעונש של פיצוי.

12. בשולי גזר הדין אך לא בשולי החשיבות, בית המשפט מבקש לפנות להורי הפעוטות ולומר להם שאל להם להאשים את עצמם במאומה. בית המשפט מאמין ויודע שכל אחד ואחת מהם ביקש לשים למשמורת את בנו או בתו במקום אוהב, חם ובטוח. כל אחד ואחת מהם ביקש את הטוב ביותר לבנו או לבתו. למרבה הצער לא תמיד אנו כהורים יכולים או מצליחים לדעת בזמן אמת מה עובר על ילדינו, ואולם אין בכך כדי להצדיק האשמה עצמית. זהו טבעו של עולם.

אשמה אחת יש במקרה זה, והיא הנאשמת, והיא זו שתיתן את הדין על מעשיה.

13. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. 7 שנות מאסר החל מיום המעצר.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מן המאסר, שהנאשמת לא תעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

ג. 6 חודשי מאסר על תנאי, למשל 3 שנים מיום השחרור מן המאסר, שהנאשמת לא תעבור עבירת אלימות מסוג עוון.

ד. פיצוי בסך של 5,000 ₪ לכל פעוט. בסך הכל 90,000 ₪ פיצויים. הפיצויים ישולמו בתוך שנה מהיום.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ז' אייר תשפ"ד, 15 מאי 2024, במעמד הצדדים.